

## POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Młodzieży [...] przeciwko  
Zakład Ubezpieczeń Społecznych  
z udziałem zainteresowanych: [...]  
o ubezpieczenie społeczne,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 sierpnia 2016 r.,  
zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego  
z dnia 3 lutego 2016 r.,

**1. oddała zażalenie,**

**2. zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz  
wnioskodawcy 600 (sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów  
zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 3 lutego 2016 r. odrzucił skargę kasacyjną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od wyroku tego Sądu z 14 października 2015 r. Wyrokiem tym, Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z 19 września 2014 r. i stwierdził, że do podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia zainteresowanych [...] u wnioskodawcy Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i

Młodzieży [...] nie wlicza się kwot uzyskanych z umów cywilnoprawnych zawartych przez zainteresowanych z C. Sp. z o.o.

W skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana dla każdego zainteresowanego była niższa niż dziesięć tysięcy zł. Podstawą odrzucenia skargi był przepis art. 398<sup>2</sup> § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Sąd Apelacyjny podkreślił, że w decyzjach określono wyłącznie podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych z tytułu podlegania ubezpieczeniom jako pracowników wnioskodawcy. Przypisanie wyższej podstawy wymiaru składek wynikało z uznania, że do przychodów osiąganych przez zainteresowanych z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych ze Spółką C. ma zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Przedmiotem sporu nie jest podleganie zainteresowanych ubezpieczeniom społecznym, a jedynie wysokość składek na ubezpieczenia opisane w decyzji. Zainteresowani podlegali ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracowniczego zatrudnienia, a zastosowanie art. 8 ust. 2a wiązało się tylko z podwyższeniem podstawy wymiaru składek należnych od wnioskodawcy, a w konsekwencji – składek, odrębnie co do każdego z zainteresowanych. Wartość przedmiotu zaskarżenia odnosi się do części stanowiącej różnicę pomiędzy sumą przypisanych w spornych decyzjach składek z umów cywilnoprawnych, a wynikającymi z deklaracji płatnika. Płatnikiem składek, w myśl art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest pracodawca, który jest zobowiązany uwzględniać w podstawie wymiaru składek za swoich pracowników także przychody uzyskiwane przez tych pracowników z tytułu umów cywilnoprawnych, o ile prace w ramach tych umów wykonują w warunkach objętych dyspozycją art. 8 ust. 2a tej ustawy. Nie istnieje zatem odrębny tytuł ubezpieczenia na podstawie art. 8 ust. 2a, który mógłby stanowić przedmiot sporu przed sądem ubezpieczeń społecznych (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15). Przedmiotem sporu w tej sprawie jest prawo majątkowe, sprowadzające się do wysokości składek. Skoro wartość przedmiotu zaskarżenia odnośnie każdego z zainteresowanych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, to skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c. i art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c.).

W zażaleniu zarzucono naruszenie: 1) art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez błędną wykładnię i przyjęcie, iż sprawy zainicjowane odwołaniem od decyzji opartej na tym przepisie, w których określa się podstawy wymiaru składek na poszczególne ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne mają charakter spraw, w których przedmiotem sporu jest tylko i wyłącznie kwestia wysokości składek należnych od danego płatnika składek, podczas gdy prawidłowa wykładnia prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż sprawa taka jest sprawą o objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, a ustalenie w decyzji wysokości podstawy wymiaru składek jest wtórnym i następczym zabiegiem prawnym umożliwiającym wyrażenie uznania, iż dla danej osoby ubezpieczonej umowa cywilnoprawna nie stanowi tytułu do ubezpieczenia, a prawidłowym tytułem ubezpieczeniowym jest umowa o pracę; 2) art. 398<sup>6</sup> § 2 w związku z art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c. przez błędne zastosowanie i przyjęcie, iż skarga kasacyjna od wyroku Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego sprawę zainicjowaną odwołaniem od decyzji opartej na art. 8 ust. 2a ustawy, w której organ rentowy określił wobec zainteresowanych podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne u płatnika składek jest sprawą o prawa majątkowe – wysokość składek, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości minimum dziesięć tysięcy złotych, podczas gdy prawidłowe zastosowanie tych przepisów prowadzi do wniosku, iż przedmiotowa sprawa jest sprawą o objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, a zatem skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

W odpowiedzi na zażalenie płatnik wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Na tle przedmiotu sprawy powstaje pytanie ogólne, czy sprawy związane ze stosowaniem art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych są sprawami, w których skarga kasacyjna jest

dopuszczalna w każdym przypadku (*a priori*), czyli ze względu na regulację z art. 398<sup>2</sup> § 1 zdanie drugie k.p.c. Zgodnie z nim w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Rozstrzygać powinno to, co jest przedmiotem sporu i ostatecznym (kasacyjnym) przedmiotem zaskarżenia. W tej sprawie zauważono, że w decyzji i w postępowaniu sądowym przedmiot sporu odnosił się do podstaw wymiaru składek. Potwierdza to uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego z 14 października 2015 r. Również skarga kasacyjna, która *in fine* podaje, że „wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wynikającą wysokości należności składkowych wskazanych w decyzji o ustaleniu podstaw wymiaru składek a wysokością zadeklarowanych przez płatnika składek wysokości składek - zadeklarowanych na druku ZUS RCA. A zatem wartość przedmiotu sporu liczona jako *de facto* jako przypis składek”.

Sąd Apelacyjny mógł stwierdzić, że dopuszczalność skargi zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, a ściślej, że niedopuszczalność skargi wynika z niskiej wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398<sup>2</sup> § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Punktem wyjścia było ubezpieczenie zainteresowanych u wnioskodawcy. Nie było natomiast sporu o inne (odrębne) ubezpieczenie, rozpoczęte choćby przez samych zainteresowanych. Wnioskodawca zwalczał zatem podstawę wymiaru składek a nie samo ubezpieczenie, bo to przysługiwało już zainteresowanemu z tytułu zatrudnienia u wnioskodawcy. To, że wyrok Sądu jest korzystny dla wnioskodawcy, bo wynika z niego brak spełnienia przesłanek z art. 8 ust. 2a, nie oznacza zmiany przedmiotu sporu oraz zaskarżenia, łączonego w decyzji z podstawą wymiaru składek.

O dopuszczalności skargi kasacyjnej decydowały więc ostatecznie wartości samych składek a nie kwestia objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Rzecz w tym, że nawet w przypadku spełnienia przesłanek z art. 8 ust. 2a nie występuje samodzielne (odrębne) ubezpieczenie z tytułu zatrudnienia u drugiego podmiotu, lecz jedno ubezpieczenie u pierwotnie zatrudniającego (wnioskodawcy). O dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje zatem wartość przedmiotu zaskarżenia, czyli kwota dodatkowych składek a ta była niższa niż dziesięć tysięcy złotych.

Powyższe nie jest niezgodne z dotychczasowymi orzeczeniami Sądu Najwyższego oddalającymi zażalenia organu rentowego (postanowienia z 15 marca 2016 r., II UZ 57/16 i II UZ 58/15 oraz z 7 czerwca 2016 r., II UZ 10/16).

O kosztach rozstrzygnięto na podstawie § 6 pkt 4 oraz § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

kc